

การประยุกต์ใช้กับดักไข่ยุง (LeO-Trap) เพื่อลดความหนาแน่นของยุงลาย ในพื้นที่ระบาดของโรคไข้เลือดออก จังหวัดสงขลา

ชูศักดิ์ โมลิตโต¹ สุวิษ ธรรมปาโล¹, โสภาวดี มูลเมฆ¹, ธาธิยา เสาวรัฐ² และบัลลังก์ อุปพงษ์³

¹สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 จังหวัดสงขลา อำเภอเมือง สงขลา 90000

²ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12 สงขลา อำเภอเมือง สงขลา 90100

³สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สาธารณสุข ถนนติวานนท์ นนทบุรี 11000

บทคัดย่อ

ไข้เลือดออกยังคงเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของประเทศ มาตรการควบคุมป้องกันมีหลากหลายวิธี รวมถึงการกำจัดไข่ยุงลายที่เป็นพาหะของไข้เลือดออก จึงได้ทำการศึกษา เพื่อหาดำเนินการวางกับดักไข่ยุง “LeO-Trap” และจำนวนกับดักที่เหมาะสมในบ้านและนอกบ้านเรือนของประชาชน ในพื้นที่ระบาดของโรคไข้เลือดออก อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา โดยศึกษาในชุมชนที่พักอาศัย ชุมชนพาณิชย์ และชุมชนแออัด จำนวน 108 หลังคาเรือน ทำการวางกับดัก 36 หลังต่อชุมชน ประกอบด้วย 4 รูปแบบ พบว่า ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (House Index : HI) ก่อนวางกับดัก คิดเป็นร้อยละ 58.33 เมื่อเก็บกับดักพบว่ายุงลายเข้ามาวางไข่ในกับดักไข่ยุง “LeO-Trap” ร้อยละ 95.33 และ ค่า HI ลดลงเหลือร้อยละ 20.37 อัตราการพบไข่ยุงในกับดักร้อยละ 67.43 เฉลี่ย 47.90 ฟอง/กับดัก โดยสามารถดักจับไข่ยุงลายได้จำนวน 16,765 ฟอง รูปแบบในการวางกับดักไข่ยุง “LeO-Trap” ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการศึกษาพบว่าตำแหน่งที่เหมาะสมกับชุมชนแออัดและชุมชนพาณิชย์ คือ การวางกับดักในห้องนั่งเล่น และบริเวณเก้าอี้ที่นั่งพักผ่อนหน้าบ้าน แห่งละ 1 กับดัก สำหรับชุมชนที่พักอาศัย ควรเพิ่มการวางกับดักไข่ยุงลายนอกบ้านอีก 1 กับดัก คือ บริเวณกระถางต้นไม้ หรือใต้ต้นไม้ ขึ้นกับบริบทของบ้าน จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากับดักไข่ยุง “LeO-Trap” เหมาะสมกับการนำไปใช้เป็น มาตรการเสริมในการป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ร่วมกับวิธีทางกายภาพ ชีวภาพ และสารเคมี

คำสำคัญ: กับดักไข่ยุงลาย

Application of LeO-Trap on Reduction of *Aedes* Mosquitoes in Dengue Endemic Areas, Songkhla Province

Chusak Molitto¹, Suwich Thammapalo¹, Sopavadee Moonmek¹, Thariya Saowarun² and Ballang Uppapong³

¹Office of Disease Prevention and Control 12 Songkhla, Amphoe Muang, Songkhla 90000, Thailand

²Regional Medical Sciences Center 12 Songkhla, Amphoe Muang, Songkhla 90000, Thailand

³National Institute of Health of Thailand, Tiwanond Road, Nonthaburi 11000, Thailand

Abstract

Dengue / Dengue haemorrhagic fever remains an important public health problem in Thailand. A variety of measures has been used for prevention and control including lethal ovitraps of *Aedes* mosquitoes. This study was to determine locations and numbers of LeO-Trap for suitable use in dengue endemic areas. A total of 108 households located in 3 different endemic communities of Songkhla province were recruited in the study. They were 36 of residential community, slum and business community each. Four different settings of locations and numbers of LeO-Trap were determined for effectiveness. Household Index (HI) was changed from 58.33% to 20.37% after 4-days of LeO-Trap placement. A positive house and a positive trap was 95.33% and 67.43%, respectively. The number of eggs trapped was 16,765 with an average of 47.90% per trap. There was no significant difference of positive traps among 4 different settings. Our study showed that for slum and business community, having one LeO-Trap in a living room and the other one in a living area outdoor is suitable. As for residential community, we suggest that adding of one LeO-Trap, particularly near a flower pot or under a tree would be useful. Our study demonstrated that LeO-Trap could be a supplemental measure for prevention and control of dengue/dengue haemorrhagic fever.

Keywords: LeO-Trap